
CROCUS PROJEKT | Horizont Európa kutatási kezdeményezés

Új európai kutatás tárja fel a határon átnyúló kulturális és kreatív turizmus kiaknázatlan lehetőségeit vidéki és távoli térségekben

A Horizont Európa által támogatott CROCUS projekt mérföldkőnek számító szintézisjelentést tett közzé, amely nyolc, határon átnyúló Living Lab terület kutatási eredményeit foglalja össze 14 európai országból

---

Brüsszel / Veszprém, 2026. május 25. – A CROCUS projekt – egy, a Horizont Európa program által finanszírozott kutatási kezdeményezés, amely a vidéki és távoli térségek határon átnyúló kulturális és kreatív turizmusára (Cultural and Creative Tourism – CCT) fókuszál – közzétette átfogó Szintézis Jelentését (D4.3 Deliverable). A jelentés nyolc, határon átnyúló Living Lab területen végzett kutatás eredményeit összegzi, amelyek összesen tizennégy európai országot érintenek. A több mint 2100 helyi lakos, turisztikai vállalkozás és látogató bevonásával készült kutatás szilárd tudásalapot teremt fenntartható kulturális és kreatív turisztikai modellek kidolgozásához Európa legkülönlegesebb, ugyanakkor gyakran háttérbe szoruló vidéki térségeiben.

A PROJEKT CÉLKITŰZÉSEI

A CROCUS projekt 4. munkacsomagjának (WP4) keretében megvalósított kutatás három egymással összefüggő célra épült: 1, határon átnyúló Living Lab fejlesztői csapatok létrehozása, amelyek kutatókból és a kulturális és kreatív turizmus kulcsszereplőiből állnak; 2, az egyes Living Lab területek társadalmi-gazdasági, kulturális, környezeti és intézményi környezetének részletes feltárása; 3, a helyi lakosok, turisztikai vállalkozók és látogatók kulturális és kreatív turizmussal kapcsolatos tapasztalatainak, igényeinek és prioritásainak feltérképezése. Az átfogó cél a design thinking módszertan „empátia” és „problémameghatározás” szakaszainak alkalmazásával olyan fenntartható kulturális és kreatív turisztikai üzleti modellek közös kialakítása, amelyek az egyes határon átnyúló térségek sajátosságaihoz illeszkednek.

FÖLDRAJZI LEFEDETTSÉG: NYOLC LIVING LAB TERÜLET EURÓPÁBAN

A kutatás az alábbi nyolc határon átnyúló Living Lab térséget foglalja magában, amelyek mindegyike a kulturális örökség, a természeti környezet és a társadalmi-gazdasági adottságok egyedi kombinációját képviseli:

- Sønderjylland (Dánia) – Schleswig-Holstein (Németország)
- Matulji (Horvátország) – Ilirska Bistrica (Szlovénia)
- Mulgimaa (Észtország) – Valmiera régió (Lettország)
- Sondrio (Olaszország) – Graubünden (Svájc)
- Goriška (Szlovénia) – Gorizia (Olaszország)

- Torne-völgy: Ylitornio (Finnország) – Övertorneå (Svédország)
- Zala (Magyarország) – Pomurska (Szlovénia)
- Dobruzsa/Dobrodgea: Silistra és Dobrich (Bulgária) – Constanța (Románia)

Bár ezek a térségek jellemzően vidéki vagy félvidéki jellegűek, és hasonló demográfiai kihívásokkal néznek szembe – például az elöregedéssel és a népességcsökkenéssel –, közös bennük a gazdag tárgyi és szellemi kulturális örökség, amely kulturális és kreatív turisztikai potenciáljuk alapját képezi.

A KUTATÁS LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI

A szintézisjelentés 2138 érvényes válasz elemzésére épül, amely 8,6%-kal meghaladta az eredetileg kitűzött mintanagyságot. Az adatok online kérdőívek és félig strukturált interjúk segítségével kerültek összegyűjtésre helyi lakosoktól, turisztikai vállalkozásoktól, látogatóktól és más érintettektől.

A Living Lab területeken az alábbi fő megállapítások rajzolódtak ki:

- **A kulturális örökség a legfontosabb erőforrás.** Mind a tárgyi örökség (történelmi helyszínek, múzeumok, épített örökség), mind a szellemi örökség (helyi szokások, hagyományok, nyelvek, gasztronómia, kézművesség és történetmesélés) a kulturális és kreatív turizmus elsődleges versenyelőnyének bizonyult valamennyi térségben. Különösen a gasztronómia és az étkezési kultúra emelkedik ki olyan területként, amely egész éves turisztikai kínálat alapját képezheti.
- **Erős a turizmus társadalmi támogatottsága.** A helyi lakosok, vállalkozások és látogatók egyaránt széles körű támogatásukat fejezték ki a turizmus fejlesztése és népszerűsítése iránt. A közösségek erősen kötődnek lakóhelyükhöz, és a turizmust a helyi gazdasági fejlődés egyik fontos kiegészítő motorjának tekintik.
- **A turizmus gazdasági hajtóerő.** A turizmust minden Living Lab területen jelentős foglalkoztatási és vállalkozásfejlesztési tényezőként, valamint az életminőség javításának eszközeként értékelik. Ugyanakkor több helyszínen felmerültek aggályok az emelkedő megélhetési költségekkel és a térségek eltartóképességével kapcsolatban, különösen a magasabb látogatószámmal rendelkező vagy fejlettebb turisztikai desztinációkban.
- **Hiányosságok jellemzik a határon átnyúló együttműködést.** Bár az informális határon átnyúló kapcsolatok gyakoriak, közös turisztikai termékek fejlesztése és közös marketingtevékenységek csak korlátozott mértékben valósulnak meg. A kutatás ezt a széttagoltságot a térségek turisztikai potenciáljának teljes kihasználását akadályozó egyik legfontosabb tényezőként azonosította.
- **Infrastrukturális és szezonális kihívásokkal néznek szembe.** A közlekedési elérhetőség hiányosságai, a korlátozott közszolgáltatások, valamint az erős turisztikai szezonális változások valamennyi térség közös kihívásai közé tartoznak. Ezek a problémák összehangolt, hosszú távú desztinációmenedzsment-megközelítések szükségességére hívják fel a figyelmet.

„A CROCUS Living Lab-ek bizonyítják, hogy a vidéki és távoli határ menti térségek rendkívüli, nagyrészt még kiaknázatlan lehetőségeket rejtnek a fenntartható kulturális és kreatív turizmus számára. A helyi lakosok, vállalkozások és látogatók véleményének meghallgatásával olyan tudásbázist építünk, amely lehetővé teszi gazdaságilag életképes, ugyanakkor az egyes közösségek identitására épülő turisztikai modellek közös kialakítását.”

– Prof. Dr. Raffay-Danyi Ágnes, a WP4 vezetője, Pannon Egyetem (Magyarország)

A KUTATÁSBAN RÉSZT VEVŐ KONZORCIUMI PARTNEREK

A CROCUS Living Lab Szintézis Jelentés egy európai egyetemekből, kutatóintézetekből és innovációs szervezetekből álló konzorcium együttműködésének eredménye: University of Bergamo (Olaszország), Aalborg University (Dánia), University of Oulu (Finnország), Tallinn University (Észtország), University of Maribor (Szlovénia), Pannon Egyetem (Magyarország), Zangador Research Institute (Bulgária), Faculty of Tourism and Hospitality Management – University of Rijeka (Horvátország), ATLAS Association for Tourism and Leisure Education (Hollandia).

A CROCUS PROJEKTRŐL

A CROCUS (Cross-border Cultural and Creative Tourism in Rural and Remote Areas) egy Horizont Európa program által finanszírozott kutatási projekt, amely európai egyetemeket, kutatóintézeteket és iparági partnereket fog össze.

A projekt design thinking és Living Lab módszertanokat alkalmazza annak érdekében, hogy innovatív és fenntartható kulturális és kreatív turisztikai üzleti modelleket dolgozzon ki nyolc, határon átnyúló vidéki térség számára.

A helyi lakosok, vállalkozások és látogatók aktív bevonásával a CROCUS célja Európa vidéki örökségében rejlő gazdasági, kulturális és társadalmi értékek felszabadítása, valamint a határon átnyúló együttműködések és az inkluzív turisztikai fejlesztés elősegítése.

A projekt közvetlenül hozzájárul az Európai Unió fenntartható turizmusra, vidékfejlesztésre és kulturális örökség megőrzésére vonatkozó célkitűzéseikhez.

CROCUS Projekt

Az Európai Unió finanszírozásával Horizont Európa támogatási szerződés száma: **101132454**

E-mail: raffay.agnes@gtk.uni-pannon.hu, vamosi.reka@uni-pannon.hu

Weboldal: www.crocuseurope.eu